

Vergaderjaar 2024–2025

33 529

Gaswinning

Nr. 1261

BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI EN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES EN VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSHULP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 oktober 2024

Met deze brief informeren wij u, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken over een internationale arbitrage die door ExxonMobil Petroleum & Chemical BV, gevestigd te België, (hierna: Exxon België) op 30 september jl. bij het International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) is ingediend. Dit betreft een formele investeerder-staat geschillenbeslechtsprocedure tegen de Nederlandse Staat. De Kamer is eerder over deze procedure geïnformeerd in de Kamerbrief van 9 oktober jl. over de stand van zaken van de procedures tussen de Staat, NAM, Shell en ExxonMobil (Kamerstuk 33 529, nr. 1260).

De start van deze juridische procedure door Exxon België komt als een verrassing.

Deze partij claimt indirect aandeelhouder van NAM te zijn en beroept zich als investeerder in NAM op de investeringsbescherming onder het Verdrag inzake het Energiehandvest (in het Engels: Energy Charter Treaty en hierna: ECT).

De aanvraag tot arbitrage is ingeluid met een zogenaamde «notice of dispute», die op 1 juli jl. door de Staat is ontvangen. In deze brief gaf Exxon België aan bereid te zijn om een internationale arbitrageprocedure te starten vanwege schade die zij meent te lijden door niet nakoming van de Staat van het Akkoord op Hoofdlijnen, gesloten met de directe aandeelhouders van NAM.

Een dergelijke procedure dient ingevolge artikel 26, eerste lid en tweede lid, van het ECT te worden ingeluid met een zogenaamde «afkoelingsperiode» van ten minste 90 dagen. In deze periode moeten een investeerder en een staat proberen om, bij een beweerde niet-nakoming van een verplichting onder het ECT door een staat, hun geschil zo mogelijk door middel van een minnelijke schikking in onderling overleg

op te lossen. Er heeft hierover slechts één gesprek plaatsgevonden, dat geen resultaat heeft opgeleverd.

In dit gesprek is door de Staat aangegeven dat er reeds drie arbitrage procedures lopen met NAM en haar aandeelhouders over hetzelfde onderwerp en dat onduidelijk is welke rol Exxon België speelt in dit kader aangezien tot op heden alle gesprekken met contactpersonen van ExxonMobil Nederland hebben plaatsgevonden. De Staat heeft in dat kader om verduidelijking gevraagd, maar deze niet gekregen. In plaats daarvan ontving de Staat de aankondiging dat de arbitrage procedure was ingediend bij ICSID.

Ten aanzien van de gekozen procedure is relevant dat de Nederlandse Staat zich al eerder op het standpunt heeft gesteld dat, gelet op de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie, een arbitrage procedure tussen een investeerder van een EU-lidstaat en een EU-lidstaat – ook onder het ECT – in strijd is met Europees recht. De EU-lidstaten en de Europese Commissie hebben bovendien over een (juridisch bindende) overeenkomst onderhandeld betreffende de interpretatie en toepassing van het ECT, waarin partijen hun gemeenschappelijke interpretatie bevestigen dat de arbitrageclausule als vervat in het ECT niet van toepassing is en nooit had mogen worden toegepast als basis voor intra-EU arbitrageprocedures. Daarnaast is door de EU en de lidstaten, waaronder Nederland en België, een interpretatieve verklaring afgelegd op 26 juni jl. waarin deze gemeenschappelijke interpretatie van de EU en de lidstaten is vastgelegd.

In dat kader wijzen wij ook op het feit dat Nederland het ECT heeft opgezegd en dat het ECT op 28 juni 2025 voor Nederland buiten werking zal treden. Onder de sunsetclausule zal het verdrag nog 20 jaar in werking zijn voor investeringen die reeds bestonden voor 28 juni 2025.

De Nederlandse Staat bereidt zich desalniettemin voor op het voeren van deze internationale arbitrageprocedure parallel aan de al lopende Nederlands Arbitrage Instituut (NAI)-arbitrage procedures. Daarbij zal allereerst ten aanzien van de bevoegdheid van het tribunaal verweer gevoerd worden. Deze procedure zal zo transparant mogelijk worden gevoerd. Daarbij dient rekening gehouden te worden met zowel het vertrouwelijke karakter van dergelijke arbitrages, alsook met het beschermen van de procespositie van de Staat. Wij zullen de Kamer op belangrijke procesmomenten informeren. Over de inhoud kan de Kamer desgewenst in een technische briefing vertrouwelijk nader geïnformeerd worden.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.T.M. Hermans

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van Marum

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp,
R.J. Klever